

**Stanowisko
Zgromadzenia Ogólnego
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dnia 12 czerwca 2026 roku**

w sprawie poparcia starań Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej o zapewnienie systemowego finansowania stałej gotowości operacyjnej Ochotniczych Straży Pożarnych oraz włączenia strażaków ratowników OSP do korpusu obrony cywilnej

Zgromadzenie Ogólne Śląskiego Związku Gmin i Powiatów popiera starania Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej o zapewnienie systemowego finansowania stałej gotowości operacyjnej OSP oraz włączenia strażaków ratowników OSP do korpusu obrony cywilnej jako fundamentu bezpieczeństwa mieszkańców i odporności wspólnot lokalnych.

Zgromadzenie Ogólne Śląskiego Związku Gmin i Powiatów postuluje wprowadzenie finansowania państwowego obejmującego:

- kwotę wsparcia pozwalającą na zapewnienie gotowości każdej OSP,
- ryczałt dla strażaków ratowników analogiczny do świadczeń finansowych wspierających gotowość żołnierzy WOT.

Zgromadzenie Ogólne wskazuje, że wdrożenie powyższych rozwiązań może nastąpić w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej przygotowywanego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, bez konieczności uchwalania nowej ustawy.

Podkreślamy, że rozwój OSP buduje kapitał społeczny, zwiększa bezpieczeństwo mieszkańców i wzmacnia rozwój wspólnot lokalnych. W związku z tym Zgromadzenie Ogólne Związku reprezentującego 170 gmin i powiatów zwraca się do Rządu RP o uwzględnienie powyższych postulatów.

Uzasadnienie:

Wzmocnienie jednostek OSP jest zgodne z rekomendacjami wielu raportów i opracowań krajowych i międzynarodowych oraz odpowiada na realne potrzeby mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa. Wypracowany przez lata system OSP jest efektywny kosztowo i społecznie akceptowalny, a jednocześnie stanowi fundament budowy odporności Państwa i wspólnot lokalnych. Samorządy lokalne popierają model systemowego wzmocnienia OSP i starań Związku OSP RP w tym zakresie poprzez wpisanie finansowania gotowości OSP do Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej przygotowywanego przez MSWiA na podstawie ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej. Propozycja ta obejmuje stałą dotację na jednostkę OSP oraz ryczałt dla strażaków ratowników – podobne do mechanizmów wspierających gotowość żołnierzy WOT.

Rola gmin nie powinna polegać na zastępowaniu Państwa w finansowaniu gotowości OSP, lecz na współkształtowaniu kierunku działań Państwa. Gminy są naturalnym poziomem integracji polityk bezpieczeństwa społecznego, rozwoju lokalnego, edukacji, transportu, ochrony zdrowia i współpracy z sąsiadującymi obszarami.

Z perspektywy wspólnot lokalnych wzmocnienie OSP oznacza jednocześnie zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, poprawę zdolności reagowania w kryzysach oraz długofalową budowę kapitału społecznego – szczególnie w małych i średnich gminach, gdzie OSP pozostaje często najważniejszą zorganizowaną strukturą wspólnotową.

Konieczna jest modyfikacja modelu finansowania OSP z obecnego, który koncentruje się na działaniach interwencyjnych, inwestycjach i modernizacyjnych, ale w niewystarczającym stopniu obejmuje gotowość operacyjną. Gotowość rozumiana jako dyspozycyjność ludzi, utrzymanie zdolności reagowania oraz stałe przygotowanie do działania jest jednym z najważniejszych elementów systemu odporności Państwa. Brak stabilnego finansowania prowadzi do stopniowego spadku dyspozycyjności strażaków ochotników i zmniejszania zdolności operacyjnych. Wprowadzenie systemowego finansowania stałej gotowości operacyjnej zwiększy dyspozycyjność strażaków, ograniczy odpływ liczebny oraz umożliwi utrzymanie wysokiego poziomu wyszkolenia i profesjonalizmu.

Wskazane jest także wzmocnienie statusu strażaków ochotników w systemie bezpieczeństwa Państwa poprzez formalne włączenie do korpusu obrony cywilnej. Jednocześnie zasadne jest wyłączenie ich z obowiązków mobilizacyjnych do wojska, co wyeliminuje potencjalne konflikty kompetencyjne i pozwoli na optymalne wykorzystanie ich kompetencji w obszarze ochrony ludności.

Wprowadzenie tych rozwiązań przyniesie wymierne efekty, tj. znakomicie wzmocni zdolność do reagowania na poziomie lokalnym, przyczyni się do budowy odporności społecznej. Model taki stanowiłby rozwiązanie o relatywnie niskim koszcie budżetowym, przy bardzo wysokim efekcie strategicznym. Oznacza bowiem odejście od modelu reaktywnego opartego na reagowaniu po wystąpieniu zdarzenia, do modelu opartego na stałej gotowości i odporności, co jest niezwykle istotne dla funkcjonowania Państwa w czasie aktualnych zagrożeń.

Maciej Gramatyka

Przewodniczący
Zgromadzenia Ogólnego